

**BOSHLANG'ICH TA'LIMDA INTERFAOL METODLARDAN
FOYDALANISHNING AHAMIYATI VA MOHIYATI****Raxmanova Mehribon Xalilayevna***Qoraqalpog'iston Respublikasi To'rtko'l tumani**2-sonli maktab boshlang'ich sinf o'qituvchisi*

Annotatsiya: *Maqola boshlang'ich maktab yoshidagi bolalarni interfaol o'qitish masalalariga bag'ishlangan, hamda boshlang'ich sinf yoshidagi psixologikpedagogik xarakteristika sini hisobga olgan holda boshlang'ich sinf darslarida foydalanish uchun interfaol usul va texnologiyalarni taklif etadilar.*

Kalit so'zlar: *interaktiv texnologiyalar, boshlang'ich maktab yoshi, interfaol metod, boshlang'ich umumta'lim.*

Pedagogik amaliyotda "faol ta'lim usullari va shakllari" kabi atama uzoq vaqtdan beri ishlatiladi. U o'quvchilarning rivojlanishi va faoliyatining yuqori darajasiga yetadigan pedagogik texnologiyalar guruhini birlashtiradi. Yaqinda yana bir atama o'z o'rnini topdi - "interfaol o'rganish". Interfaol ta'lim, birinchi navbatda o'qituvchi va talaba o'rtasidagi o'zaro munosabatlar amalga oshiriladi. Interfaol texnologiya-bu o'quv jarayonining shunday tashkil etilishidirki, unda o'quv jarayonida barcha ishtirokchilarining o'zaro ta'siriga asoslanib, talabaning jamoaviy ishda sheriksiz ishlashi mumkin emas. Interfaol texnologiyalar barcha talabalarni mavzuni muhokama qilish, topshiriqlarni bajarish va mustaqil ish natijalarini taqdim etishga jalb qilishga qaratilgan. Ularning ishtirokini manfaatdor, g'ayratli, natijalarga erishishga qaratilgan qilish. Bu talabalarning guruh ishlarini tashkil qilish orqali hal qilinadi. Bu ishni juftliklar, mini-jamoalar yoki kichik guruhlarda bajarish mumkin. Guruh ishining samaradorligi maxsus usul va usullardan foydalanish bilan ta'minlanadi, bundan tashqari, interfaol o'qitish usullari va usullari bunga eng mos keladi. Interfaol usul-bu o'quvchilarning bir-biri bilan va o'qituvchi bilan o'zaro munosabatlarini tarbiyaviy, ishbilarmonlik, rolli o'yinlar, bahs-munozaralar shaklida tashkil etish uchun qoidalari tizimidir. Interfaol o'qitish usullarini so'nggi paytlarda turli fanlardan o'qituvchilar darslarida keng qo'llanilmoqda.

"Interaction" (inglizcha interaction - so'zidan) tushunchasi sotsiologiya va ijtimoiy psixologiyada birinchi marta paydo bo'ldi. Ramziy interaksionizm nazariyasi (amerikalik faylasuf J. Mead tomonidan asos solingan) shaxsning rivojlanishi va hayoti, inson tomonidan boshqa odamlar bilan aloqa qilish va o'zaro ta'sir qilish holatlarida uning "men" ni yaratishi to'g'risida mulohaza yuritadi. Inglizcha-ruscha psixologik - tahliliy lug'atga ko'ra, "interact" - o'zaro ta'sir qilish, InteraKt, o'zaro aloqada bo'lish, bir-biriga ta'sir (ta'sir) qilish. Psixologiyada o'zaro ta'sir - bu " biron bir narsa bilan (masalan, kompyuter bilan) yoki odam bilan kimdir bilan muloqot qilish yoki suhbat rejimida bo'lish qobiliyati va ijtimoiy o'zaro ta'sir-bu guruhdagi muloqot jarayonida shaxslar o'zlarining xatti-harakatlari bilan boshqa odamlarga ta'sir ko'rsatadigan jarayon. shaxslar, javob sabab. K. Levin odamlarning munosabati va xulq-atvoridagi eng samarali o'zgarishlarni individual kontekstda emas, balki guruhda amalga oshirish osonroq deb ta'kidladi. Shu bilan birga, "interaktivlik", "interfaol ta'lim", "interfaol o'qitish usullari va texnikasi" atamaları pedagogikaga oid maqola va asarlarda, o'quv jarayonini

teng huquqli ishtirokchilarning aloqasi, hamkorligi, hamkorligi sifatida tavsiflovchi darsliklarning bo'limlarida paydo bo'la boshladi. Ko'pincha "interfaol ta'lim" atamasi axborot texnologiyalari, masofaviy ta'lim, Internet resurslaridan foydalanish, shuningdek, elektron darsliklar anD ma'lumotnomalar, onlayn ish va boshqalar bilan bog'liq holda tilga olinadi. Zamonaviy kompyuter telekommunikatsiyalari ishtirokchilarga haqiqiy sherik bilan "jonli" (interaktiv) muloqotga (yozma yoki og'zaki) kirishga imkon beradi, shuningdek foydalanuvchi va axborot tizimi o'rtasida Real vaqtda faol ravishda xabar almashish imkoniyatini beradi. Interfaol vositalar va qurilmalardan foydalangan holda kompyuter o'quv dasturlari foydalanuvchi va kompyuter o'rtasida doimiy interaktiv o'zaro aloqani ta'minlaydi, talabalarga o'quv jarayonini boshqarish, materialni o'rganish tezligini sozlash, oldingi bosqichlarga qaytish va hk. An'anaviy ta'lim bilan taqqoslaganda, interfaol ta'limda o'qituvchi va talaba o'rtasidagi o'zaro ta'sir o'zgarib bormoqda: o'qituvchining faoliyati talabalar faoliyatiga yo'l beradi va teacher vazifasi ularning tashabbusi uchun sharoit yaratishdir. O'qituvchi o'zi orqali o'quv ma'lumotlarini uzatuvchi filtrning rolini rad etadi va axborot manbalaridan biri bo'lgan ishda yordamchi vazifasini bajaradi. Interfaol learning quyidagi xususiyatlarga ega: bu o'quvchilarning bir-biri va o'qituvchi bilan o'zaro munosabati (to'g'ridanto'g'ri yoki bilvosita); bu "teng asosda" muloqot jarayoni, bu erda bunday muloqotning barcha ishtirokchilari unga qiziqishadi va ma'lumot almashishga, o'z g'oyalari va echimlarini ifoda etishga, muammolarni muhokama qilishga va o'z fikrlarini himoya qilishgatayyor. nuqtai nazar; bu "haqiqat" ni o'qitish, ya'ni. atrofimizdagi voqelikning haqiqiy muammolari va vaziyatlariga asosini o'rganish. Interfaol ta'limi ta'lim jarayonining odatdagidan boshqacha mantig'ini keltirib chiqaradi: nazariyadan amaliyotga emas, balki yangi tajribani shakllantirishdan uni qo'llash orqali nazariy tushunishga qadar. Ta'lim atsional jarayoni qatnashchilarining tajriba va bilimlariularning o'zaro o'rganish va o'zaro boyitish manbai bo'lib xizmat qiladi. Ishtirokchilar o'z bilimlari va tajribalari bilan o'rtoqlashish orqali o'qituvchining o'qitish funksiyalarining bir qismini o'z zimmalariga olishadi, bu ularning motivatsiyasini oshiradi va o'rganish samaradorligini oshirishga yordam beradi. Davlat ta'limini modernizatsiya qilish umumiy ta'lim muassasalarida o'quv jarayonini tashkil etishga sezilarli ta'sir qiladi. Maktab ta'limi tizimini takomillashtirishning asosiy vazifalaridan biri o'quvchilarning o'z-o'zini anglashi va rivojlanishi uchun sharoit yaratishdir.

O'quv faoliyatida talabalarning o'zini o'zi anglashi turli usullar yordamida mumkin. Usullarsiz maqsadga erishish, ko'zlangan mazmuni ro'yobga chiqarish, o'rganishni kognitiv faoliyat bilan to'ldirish mumkin emas. Hozirgi vaqtda "o'qitishning interaktiv usullari" tushunchasi yangi tarkib bilan to'ldirilgan bo'lib, unda ustuvor rol berilgan: o'zaro ta'sir; shaxsiy muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish; odamlarning ijtimoiy tajribasini rivojlantirish va amalga oshirish; ta'lim jarayoni ishtirokchilari o'rtasidagi ta'lim va pedagogik hamkorlik. Interfaol ta'lim bilan o'quv jarayoni barcha talabalarning doimiy faol o'zaro ta'siri sharoitida amalga oshiriladi. Bu o'zaro o'rganishdir, bu erda talaba ham, o'qituvchi ham teng, teng sub'ektlardir, ular nima qilayotganlarini tushunadilar, bilganlarini aks ettiradilar, qila oladilar va amalga oshiradilar. Interfaol ta'lim hamkorlik muhitini yaratishga samarali hissa qo'shadi, teraktsiyada o'qituvchiga bolalar jamoasining haqiqiy etakchisi bo'lishga imkon beradi. Interfaol texnologiyalar shartli ravishda to'rt guruhga bo'linadi:

1. Kooperativ ta'limning interfaol texnologiyalari: Juftlikda o'qitish; Aylanma (o'zgaruvchan) uchliklar; ikki - to'rt - hammasi birgalikda; "karusel".
2. Kooperativ-guruhli o'qitishning interfaol texnologiyalari: Muammoni umumiy doirada muhokama qilish; "Mikrofon"; Tugallanmagan takliflar; Brainstorm; o'qitish-o'rganaman; yechim.
3. Vaziyatli modellashtirish texnologiyalari: Simulyatsiyalar; Soddalashtirilgan sud muhokamasi; Vaziyatlarni rollar bilan o'ynash.
4. Munozara savollarini qayta ishlash texnologiyalari: Usul-matbuot; "Pozitsiyani egallash"; "Pozitsiyaning o'zgarishi"; Fikrlarning uzluksiz ko'lami ; bahsmunozara; Interfaol texnologiyalar talabalarning mavzuga bo'lgan qiziqishini oshiradi, ijodkorlikni rivojlantiradi, turli xil bilim manbalari bilan ishlashga o'rgatadi, ma'lum darajada o'quvchilarni uy sharoitida ortiqcha yuklanishdan xalos qiladi va ularning ufqlarini kengaytiradi.

Zamonaviy boshlang'ich umumiy ta'lim bolaning o'quv faoliyatini shakllantirish uchun asos yaratadi-o'quv va kognitiv motivlar tizimi, ta'lim maqsadlarini qabul qilish, saqlash, amalga oshirish qobiliyati, o'quv faoliyati va ularning natijalarini nazorat qilish va baholash. Bu o'quvchilarning bilim motivatsiyasi va qiziqishlarini, o'qituvchi va sinfdoshlar bilan hamkorlik va birgalikdagi ta'lim faoliyatiga tayyorligi va qobiliyatini ta'minlashi, shaxsning jamiyat va atrofdagi odamlar bilan munosabatlarini belgilaydigan axloqiy xulq-atvor asoslarini shakllantirishi kerak bo'lgan maktabning dastlabki bosqichi. Zamonaviy boshlang'ich ta'lim mazmunining o'ziga xos xususiyati nafaqat talaba nimani bilishi kerak degan savolga javob berish, balki mustaqil o'quv faoliyatini tashkil etish qobiliyatini ta'minlaydigan shaxsiy, kommunikativ kognitiv, tartibga soluvchi sohalarida universal o'quv faoliyatini shakllantirishdir. Boshlang'ich maktab yoshida bolaning ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishmenti davom etadi. Ushbu yosh davri atrofdagi odamlar, o'zi haqidagi ijtimoiy va shaxslararo munosabatlar, axloqiy va axloqiy me'yorlar to'g'risida juda ongli g'oyalar tizimining paydo bo'lishi bilan tavsiflanadi, buning asosidatengdoshlari va kattalar, qarindoshlar va begonalar bilan munosabatlar quriladi. Bolaning o'zini o'zi qadrlashi, juda optimistik va yuqori bo'lib, tobora ob'ektiv va o'ziga xos bo'lib qoladi. Umuminsoniy o'quv faoliyatining to'liq shakllanish darajasi o'quv faoliyati va hamkorligini tashkil etish yo'llariga, o'quvchining bilish, ijodiy, badiiy, estetik va kommunikativ faoliyatiga bog'liq.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Adxamjonova, Q. M. (2021). Boshlang'ich sinf matematika darslarida fikrlashga urgatish. *ACADEMICIA: xalqaro ko'p tarmoqli tadqiqot jurnali*, 11(5), 952954.
2. Farxodov, T. D. (2022). Bo'lajak o'qituvchilarda shaxslararo tolerantlikni shakllantirish muammosi. *Internatsionaljurnalofinnovativeanalyses vaemergingtexnologiya*, 2(4), 12-15.
3. Khakimov, S. R., & Sharopov, B. K. (2023). Educational Quality Improvement Events Based on Exhibition Materials in Practical Training Lessons. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education*, 1(2), 5-10.

4. Шаропов, Б. Х., Хакимов, С. Р., & Рахимова, С. (2021). Оптимизация режимов гелиотеплохимической обработки золоцементных композиций. *Матрица научного познания*, (12-1), 115-123.

5. Хакимов, С. (2022). АКТИВ ВА ПАССИВ СЕЙСМИК УСУЛЛАРИ ҲАМДА УЛАРНИНГ АСОСИЙ ВАЗИФАЛАРИ. *Journal of Integrated Education and Research*, 1(2), 30-36.

6. Hakimov, S., & Dadaxanov, F. (2022). STATE OF HEAT CONDUCTIVITY OF WALLS OF RESIDENTIAL BUILDINGS. *Science and innovation*, 1(C7), 223-226.

7. Ювмитов, А. С., & Хакимов, С. Р. (2020). Исследование влияния сейсмоизоляции на динамические характеристики ЗДАНИЯ. *Acta of Turin Polytechnic University in Tashkent*, 10(2), 14.

8. Yuvmitov, A., & Hakimov, S. R. (2021). Influence of seismic isolation on the stress-strain state of buildings. *Acta of Turin Polytechnic University in Tashkent*, 11(1), 71-79.